

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Zabłocki (przewodniczący i sprawozdawca)

SSN Tomasz Grzegorzczak

SSN Dariusz Świecki

Protokolant : Anna Kuras

w sprawie skargi **P. D.**

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...]

w sprawie o sygn. akt II AKo .../13 o wznowienie postępowania,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron,
w dniu 29 maja 2013 r.

p o s t a n o w i ł :

1) zwolnić P. D. od opłaty od skargi;

2) oddalić skargę P. D.

UZASADNIENIE

W dniu 8 kwietnia 2013 r. została przesłana do Sądu Najwyższego skarga P. D. na przewlekłość postępowania (datowana 27 marca 2013 r.) wraz z wnioskiem o zwolnienie od opłaty od tej skargi (k. 3 akt – skarga, k. 36 akt – wniosek o zwolnienie od opłaty).

Wniosek o zwolnienie od opłaty zasługiwał na uwzględnienie, bowiem załączone do tego wniosku dokumenty (zaświadczenie z urzędu skarbowego, zaświadczenie z ZUS, pisma z MOPS-u oraz wyrok w sprawie alimentacyjnej) w dostateczny sposób wykazują, iż uiszczenie stałej opłaty od skargi byłoby dla P. D. zbyt uciążliwe ze względu na jego aktualną sytuację rodzinną i majątkową. Dlatego też Sąd Najwyższy postanowił jak w punkcie 1 niniejszego orzeczenia.

Całkowicie bezzasadne było natomiast główne żądanie skargi, zmierzające do stwierdzenia przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. II AKo .../13.

Oddalając skargę Sąd Najwyższy miał na uwadze następujące uwarunkowania faktyczne i prawne.

1) Wprawdzie w uzasadnieniu skargi P. D. odwołuje się do szeregu faktów, które – w jego mniemaniu – miałyby świadczyć już wcześniej, to jest przed złożeniem wniosku o wznowienie postępowania, o przewlekłości postępowania prowadzonego w jego sprawie (czy sprawach), w tym do okoliczności, które związane są z postępowaniem w sprawie II K .../09 Sądu Rejonowego w R. (w pkt 1 skargi wnosi nawet o stwierdzenie przewlekłości postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym w R., co jednak Sąd Najwyższy potraktował jako oczywistą omyłkę pisarską w związku z innymi stwierdzeniami zawartymi w skardze oraz w związku z oznaczeniem organu do którego skierowano skargę oraz oznaczeniem organu, za pośrednictwem którego skierowano skargę), niemniej jednak Sąd Najwyższy w niniejszym postępowaniu uprawniony jest do oceny pod kątem przesłanek określonych w art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm. – dalej określana jako: ustawa o skardze na przewlekłość) jedynie postępowania, toczącego się przed Sądem Apelacyjnym, zainicjowanego wnioskiem P. D. z dnia 28 stycznia 2013 r. o wznowienie postępowania. Taki zakres ocen Sądu Najwyższego wynika, po pierwsze, z treści art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość. Przepis ten stanowi bowiem, że skargę składa się w toku postępowania, a zatem, że skarga wniesiona po prawomocnym zakończeniu postępowania jest niedopuszczalna z mocy ustawy – postępowanie w sprawie II K .../09 Sądu Rejonowego w R. zostało zaś już prawomocnie zakończone, albowiem wyrok tego Sądu z dnia 28 marca 2011 r. został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w R. z dnia 28 października 2012 r., wydanym w sprawie II Ka .../11 (okoliczności te są niesporne na tle wniosku o wznowienie

postępowania). Po drugie zaś, z treści art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, z którego to przepisu wynika, iż Sąd Najwyższy jest właściwy tylko w takim zakresie, w jakim skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym.

2) Ocena dokonywana przez Sąd Najwyższy dotyczyć może i powinna okresu od dnia 28 stycznia 2013 r. (data wpływu do Sądu Apelacyjnego wniosku o wznowienie postępowania, sporządzonego przez adwokata T. R., obrońcę skazanego P. D.) do dnia 27 marca 2013 r. (data wpływu do Sądu Apelacyjnego skargi na przewlekłość postępowania, sporządzonej przez P. D.). Już sam tylko fakt, iż postępowanie od daty jego zainicjowania do daty złożenia skargi na przewlekłość nie toczyło się nawet dwóch miesięcy, mógłby stanowić samoistną przesłankę do uznania skargi za bezzasadną w oczywisty sposób. Wypada bowiem wskazać, że nawet dla postępowania, które – ze względu na jego przedmiot - powinno się toczyć we wzorcowym wręcz tempie, gdyż służy kontroli sprawności innych postępowań, to jest właśnie dla postępowania w związku ze skargą na przewlekłość postępowania, ustawodawca przewidział dwumiesięczny okres (art. 11 ustawy o skardze na przewlekłość). Nadto, w piśmiennictwie podkreśla się, że jest to termin instrukcyjny, którego przekroczenie przez sąd nie powoduje żadnych negatywnych konsekwencji, a nadto, że termin ten rozpoczyna swój bieg od dnia złożenia skargi kompletnej, to jest niewymagającej usunięcia braków formalnych. Tak np. dwumiesięczny termin do załatwienia skargi rozpoczyna swój bieg z chwilą jej opłacenia lub zwolnienia wnioskodawcy od opłaty (por. np. P. Górecki, S. Stachowiak, P. Wiliński: *Skarga na przewlekłość postępowania sądowego. Komentarz*, Warszawa 2007, s. 75; zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2005 r., III SPP 19/05, OSNP 2005, nr 17, poz. 277).

3) Niezależnie od spojrzenia „globalnego”, uwarunkowanego niespełnieniem dwumiesięcznym biegiem postępowania przed Sądem Apelacyjnym, który posłużył P. D. za asumpt do złożenia skargi na przewlekłość, wskazać należy, że także bardziej analityczne spojrzenie na czynności podejmowane przed tym Sądem, nie może zmienić oceny co do oczywistej bezzasadności skargi. Przewlekłość jest – zgodnie z leksykalnym znaczeniem tego słowa – z jednej strony pojęciem, które

odnoszone być może jedynie do stanów nadmiernie rozciągniętych w czasie, do czynności prowadzonych „ślamazarnie”, a przez to nadmiernie przedłużających się. Z drugiej strony jest to pojęcie względne, a zatem zawsze musi być odnoszone do konkretnych realiów i podjętego trybu postępowania. Musi być do niego adekwatne, a zatem jedynie nadmierne odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania określonych prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (por. np. postanowienie SA w Katowicach z dnia 10 listopada 2004 r., II S 4/04, niepubl.). Przy dokonywaniu ocen w tym przedmiocie muszą być stosowane zobiektywizowane kryteria (poprzez porównanie z innymi postępowaniami), a samo subiektywne przekonanie strony co do przewlekłości postępowania jest dalece niewystarczające. W piśmiennictwie podkreśla się zatem, że nawet nie każda zwłoka może być przyczyną stwierdzenia przewlekłości, lecz jedynie zwłoka nieuzasadniona. Jeśli zaś ustawa nie zawiera żadnych wskazówek co do długości określonych czynności czy stadiów postępowania, należy się odwołać do wiedzy wynikającej z praktyki, orzecznictwa sądów lub przeciętnej długości postępowania w podobnych sprawach (por. P. Górecki, S. Stachowiak, P. Wiliński: *op. cit.*, s. 31).

4) Przechodząc do realiów niniejszej sprawy wskazać zatem należy, że :

- wniosek o wznowienie postępowania został złożony w dniu 28 stycznia 2013 r. i jeszcze tego samego dnia wydano zarządzenie o wpisaniu sprawy do repertorium II AKo za numerem II AKo .../13 (k. 1 akt);
- następnego dnia, to jest 29 stycznia 2013 r., Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego wydał zarządzenie o przydzieleniu sprawy do referatu określonego sędziego (k. 21 akt);
- w dniu 4 lutego 2013 r. do Sądu Apelacyjnego wpłynęły dodatkowe pisma P. D., przekazane (za pośrednictwem Sądu Rejonowego w R.) przez Prokuraturę Rejonową w R., do której P.D. też skierował – z naruszeniem właściwości - pismo zatytułowane „wniosek o wznowienie postępowania”, odwołując się praktycznie do tych samych okoliczności, które stanowią oś argumentacji we wniosku złożonym do sądu (k. 23-24 akt);

- ponieważ wniosek o wznowienie postępowania nie został opłacony i zawierał postulat zwolnienia P. D. od opłaty, w dniu 14 lutego 2013 r. kwestia ta była rozpoznawana na posiedzeniu Sądu Apelacyjnego i postanowieniem z tej samej daty Sąd ten postanowił nie uwzględnić wniosku (k. 77 akt);
- jeszcze tego samego dnia, to jest 14 lutego 2013 r., wydano i wykonano zarządzenie o doręczeniu odpisu postanowienia P. D. i jego obrońcy z wyboru, adwokatowi T. R. (k. 79 akt);
- w dniu 25 lutego 2013 r. do Sądu Apelacyjnego wpłynęło zażalenie, podpisane przez obrońcę P. D., na postanowienie z dnia 14 lutego 2013 r. (k. 81 akt);
- w dniu 27 lutego 2013 r. Sąd Apelacyjny przesłał – według właściwości - do Sądu Najwyższego akta sprawy II AKo .../13, w celu rozpoznania zażalenia wniesionego przez obrońcę skazanego (k.86 akt);
- nie czekając na rozpoznanie tego zażalenia przez sąd odwoławczy (postanowienie w Sądzie Najwyższym zapadło w dniu 10 kwietnia 2013 r. – zob. akta IV KZ 17/13 Sądu Najwyższego) i na zwrot akt do Sądu Apelacyjnego, w celu nadania sprawie dalszego biegu, P. D. w dniu 27 marca złożył skargę, podlegającą rozpoznaniu w niniejszym postępowaniu, wysuwając w niej twierdzenie o opieszałości postępowania przed Sądem Apelacyjnym.

5) Sekwencja czynności podejmowanych przez Sąd Apelacyjny oraz zestawienie dat, figuruje wyżej w pkt. 4, w najmniejszym stopniu nie upoważnia do twierdzenia, iżby postępowanie przed Sądem Apelacyjnym cechowało się opieszałością. Sąd Najwyższy nie stwierdził przewlekłości ani w kwestii wyznaczania terminów posiedzeń, ani co do podejmowania tzw. rozstrzygnięć incydentalnych, ani w zakresie doręczeń, ani wreszcie w zakresie przekazywania akt sprawy. Przed zwrotem sprawy z Sądu Najwyższego, Sąd Apelacyjny wręcz nie był władny do podejmowania kolejnych kroków, albowiem złożony wniosek obarczony był brakiem formalnym i od kierunku rozstrzygnięcia zażalenia zależała sekwencja dalszych czynności. Uprawnieniem skazanego było wniesienie zażalenia na postanowienie o odmowie zwolnienia od opłaty, ale też powinien się on wówczas liczyć z przedłużeniem postępowania wznowieniowego o czas

niezbędny dla rozpoznania zażalenia i tzw. wędrowkę międzyinstancyjną akt. Żadnym też argumentem nie może być uwzględnienie tego zażalenia, albowiem wynikało ono z typowej różnicy ocen (*nota bene*, znajdującej uzasadnienie w realiach niniejszej sprawy, gdyż wysokość opłaty od wniosku o wznowienie jest zdecydowanie niższa od ustanowienia obrońcy z wyboru w tym postępowaniu, a skazany bynajmniej nie twierdził, że do tej ostatniej czynności doszło w formie kredytowania opłat na rzecz kancelarii adwokackiej).

Podsumowując, skarga na przewlekłość postępowania wznowieniowego Sądu Apelacyjnego, toczącego się w sprawie II AKo .../13, okazała się całkowicie bezzasadna. Dlatego też Sąd Najwyższy postanowił jak w punkcie 2. niniejszego orzeczenia.